ODPORÚČANIE KOMISIE

z 18. júna 2019

k návrhu integrovaného národného energetického a klimatického plánu Chorvátska na obdobie 2021 – 2030

(2019/C 297/11)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 ([1]), a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

keďže:

(1) Podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999 je každý členský štát povinný predložiť Komisii návrh svojho integrovaného národného energetického a klimatického plánu na roky 2021 až 2030 v súlade s článkom 3 ods. 1 a prílohou I k uvedenému nariadeniu. Prvé návrhy integrovaných národných energetických a klimatických plánov mali byť predložené do 31. decembra 2018.

(2) Chorvátsko predložilo svoj návrh integrovaného národného energetického a klimatického plánu 28. decembra 2018. Predloženie tohto návrhu plánu predstavuje základ a prvý krok iteratívneho procesu medzi Komisiou a členskými štátmi na účely finalizácie integrovaných národných energetických a klimatických plánov a ich následného vykonávania.

(3) Podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999 je Komisia povinná posúdiť návrhy integrovaných národných energetických a klimatických plánov. Komisia komplexne posúdila návrh integrovaného národného energetického a klimatického plánu Chorvátska s prihliadnutím na príslušné prvky nariadenia (EÚ) 2018/1999. Toto posúdenie ([2]) sa uverejňuje spolu s týmto odporúčaním. Z neho vychádzajú nižšie uvedené odporúčania.

(4) Odporúčania Komisie sa môžu týkať najmä i) úrovne ambície zámerov, cieľov a príspevkov v záujme kolektívneho dosiahnutia zámerov energetickej únie, a najmä zámerov Únie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti do roku 2030, ako aj úrovne prepojenosti elektrických sietí, ktorú má členský štát za cieľ dosiahnuť do roku 2030; ii) politík a opatrení týkajúcich sa zámerov na úrovni členského štátu a Únie, ako aj iných politík a opatrení s potenciálnym cezhraničným významom; iii) všetkých ďalších politík a opatrení, ktoré by mohli byť požadované v integrovaných národných energetických a klimatických plánoch; iv) interakcií a konzistentnosti existujúcich a plánovaných politík a opatrení zahrnutých v integrovaných národných energetických a klimatických plánoch v rámci jedného rozmeru i rôznych rozmerov energetickej únie.

(5) Komisia pri vypracúvaní svojich odporúčaní zohľadňovala na jednej strane svoju potrebu doplniť určité kvantifikované plánované príspevky všetkých členských štátov s cieľom posúdiť ambície na úrovni Únie a na druhej strane potrebu poskytnúť dotknutému členskému štátu dostatočný čas na náležité zváženie odporúčaní Komisie pred dokončením jeho národného plánu, ako aj potrebu vyhnúť sa riziku neskorého predloženia národného plánu.

(6) Odporúčania Komisie, pokiaľ ide o ambície členských štátov v oblasti obnoviteľných zdrojov, vychádzajú zo vzorca stanoveného v prílohe II k nariadeniu (EÚ) 2018/1999, ktorý je založený na objektívnych kritériách.

([1]) Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1.
([2]) SWD(2019) 224.

(7) Pokiaľ ide o energetickú efektívnosť, odporúčania Komisie vychádzajú z posúdenia národnej úrovne ambície predloženej v návrhu integrovaného národného energetického a klimatického plánu v porovnaní s kolektívnou úrovňou úsilia potrebného na dosiahnutie cieľov Únie, v prípade potreby s prihliadnutím na poskytnuté informácie o osobitných národných okolnostiach. Konečné národné príspevky v oblasti energetickej efektívnosti by mali zodpovedať potenciálu nákladovo efektívnej úspory energie a mali by sa opierať o spoľahlivú dlhodobú stratégiu obnovy budov a opatrenia na plnenie povinnosti úspor energie vyplývajúcej z článku 7 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ ([3]). Členské štáty by mali tiež preukázať riadne zohľadnenie zásady prvoradosti energetickej efektívnosti, a to najmä objasnením, ako energetická efektívnosť prispieva k nákladovo efektívnemu plneniu národných cieľov v oblasti konkurencieschopného nízkouhlíkového hospodárstva, bezpečnosti dodávok energie a riešenia problému energetickej chudoby.

(8) V nariadení o riadení sa od členských štátov vyžaduje, aby poskytli všeobecný prehľad o investíciách potrebných na dosiahnutie zámerov, cieľov a príspevkov stanovených v integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne, ako aj všeobecné hodnotenie zdrojov pre tieto investície. Národné energetické a klimatické plány by mali zabezpečiť transparentnosť a predvídateľnosť vnútroštátnych politík a opatrení s cieľom zabezpečiť investičnú istotu.

(9) Rovnako aj v rámci cyklu európskeho semestra 2018 – 2019 Komisia kladie silný dôraz na investičné potreby členských štátov v oblasti energetiky a klímy. Tento aspekt je viditeľný aj v Správe o Chorvátsku 2019 ([4]) a v odporúčaní Komisie na odporúčanie Rady pre Chorvátsko ([5]), ktoré tvoria súčasť procesu európskeho semestra. Komisia pri posudzovaní návrhov integrovaných národných energetických a klimatických plánov zohľadnila najnovšie zistenia a odporúčania európskeho semestra. Odporúčania Komisie sú doplnkom k najnovším odporúčaniam pre jednotlivé krajiny vydaným v kontexte európskeho semestra. Členské štáty by mali takisto zabezpečiť, aby ich integrované národné energetické a klimatické plány brali do úvahy najnovšie odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v kontexte európskeho semestra.

(10) V zmysle nariadenia o riadení sa okrem toho vyžaduje, aby každý členský štát náležite zohľadnil všetky odporúčania Komisie týkajúce sa jeho návrhu integrovaného národného energetického a klimatického plánu, ktorý má byť predložený do 31. decembra 2019, a ak dotknutý členský štát nezohľadní nejaké odporúčanie alebo jeho podstatnú časť, mal by uviesť a zverejniť svoje dôvody.

(11) Tam, kde je to vhodné, by členské štáty mali vo svojich integrovaných národných energetických a klimatických plánoch a ich neskorších aktualizáciách vykazovať rovnaké údaje, aké vykazujú Eurostatu alebo Európskej environmentálnej agentúre. Na výpočet východiskovej hodnoty pre modelovanie a projekcie má zásadný význam používanie rovnakých zdrojov, a prípadne európskej štatistiky. Vďaka použitiu európskej štatistiky bude možné lepšie porovnať údaje a projekcie použité v integrovaných národných energetických a klimatických plánoch.

(12) V konečnom integrovanom energetickom a klimatickom pláne sa majú uviesť všetky prvky prílohy I k nariadeniu (EÚ) 2018/1999. V tejto súvislosti by sa mal posúdiť makroekonomický a v uskutočniteľnom rozsahu zdravotný, environmentálny, zamestnanostný a vzdelávací účinok, účinok na zručnosti a sociálny účinok plánovaných politík a opatrení. Verejnosť a ostatné zainteresované strany majú byť aktívne zapojené do prípravy konečného integrovaného národného energetického a klimatického plánu. Tieto a ďalšie prvky sú podrobne opísané v pracovnom dokumente útvarov Komisie uverejnenom spolu s týmto odporúčaním ([6]).

(13) V konečnom pláne by sa mala zohľadniť koherentnosť medzi jednotlivými rozmermi. Napríklad plány Chorvátska na posilnenie energetickej bezpečnosti preskúmaním možnosti zvýšenia objemu ťažby uhľovodíkov z domácich zdrojov by sa mali posudzovať vzhľadom na dosahovanie cieľov súvisiacich s rozmerom dekarbonizácie a zásadou prvoradosti energetickej efektívnosti. Ciele v rámci rozmeru výskumu, inovácie a konkurencieschopnosti musia podporiť úsilie plánované pre zvyšné rozmery energetickej únie. Ďalším príkladom je vplyv zvýšeného využívania bioenergie na započítané emisie a odstraňovanie emisií z využívania pôdy, zo zmien vo využívaní pôdy a z lesného hospodárstva a vplyv rizík súvisiacich so zmenou klímy na energetickú bezpečnosť.

([3]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1).
([4]) SWD(2019) 1010 final.
([5]) COM(2019) 511 final z 5. júna 2019.
([6]) SWD(2019) 224.

(14) Ku kvalite konečného integrovaného národného energetického a klimatického plánu by prispelo rozpracovanie hľadísk konkurencieschopnosti, najmä aby bolo pokryté odvetvie nízkouhlíkových technológií vrátane dekarbonizácie energeticky a uhlíkovo náročných priemyselných odvetví. Prínosom by tu boli merateľné ciele do budúcnosti určené na tomto základe, ako aj politiky a opatrenia na ich dosiahnutie, ktoré by boli vhodne prepojené na politiky v oblasti podnikania a priemyslu. Rovnako by mu pomohla lepšia interakcia s obehovým hospodárstvom, vďaka čomu by sa vyzdvihol jeho potenciál znižovania emisií skleníkových plynov.

(15) Odporúčania Komisie pre Chorvátsko vychádzajú z posúdenia návrhu integrovaného národného energetického a klimatického plánu Chorvátska, ktoré sa uverejňuje spolu s týmto odporúčaním ([7]),

TÝMTO ODPORÚČA CHORVÁTSKU PRIJAŤ OPATRENIA S CIEĽOM:

1. Podoprieť vítanú úroveň ambícií dosiahnuť podiel energie z obnoviteľných zdrojov vo výške 36,4 % do roku 2030 ako príspevok Chorvátska k cieľu Únie na rok 2030 v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov podrobnými a kvantifikovanými politikami a opatreniami, ktoré sú v súlade s povinnosťami stanovenými v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 ([8]), s cieľom umožniť včasné a nákladovo efektívne dosiahnutie tohto príspevku. Zvýšiť úroveň ambícií v sektore vykurovania a chladenia, aby sa dosiahol orientačný cieľ uvedený v článku 23 smernice (EÚ) 2018/2001 a zvýšiť úroveň ambícií na splnenie cieľa v odvetví dopravy uvedeného v článku 25 smernice (EÚ) 2018/2001. Poskytnúť ďalšie podrobnosti a opatrenia týkajúce sa podporných rámcov pre vlastnú spotrebu energie z obnoviteľných zdrojov a komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov v súlade s článkami 21 a 22 smernice (EÚ) 2018/2001.

2. Zvýšiť svoje ambície zamerané na zníženie konečnej aj primárnej energetickej spotreby vzhľadom na potrebu zintenzívniť úsilie o dosiahnutie cieľa Únie na rok 2030 v oblasti energetickej efektívnosti. Podporiť to politikami a opatreniami, ktoré prinesú ďalšie úspory energie do roku 2030. Podoprieť navrhované politiky a opatrenia posúdením vplyvu s odhadom očakávaných úspor a poskytnúť realistický časový rámec vykonávania stanovených opatrení.

3. Určiť výhľadové ciele a merateľné cieľové hodnoty týkajúce sa integrácie trhov, najmä pokiaľ ide o opatrenia na rozvoj likvidných a konkurenčných veľkoobchodných a maloobchodných trhov, posilnením hospodárskej súťaže v krajine a postupným smerovaním k plne trhovým cenám, ako aj odstránením prekážok pre cezhraničný obchod.

4. Bližšie rozpracovať národné ciele a cieľové hodnoty financovania v oblasti výskumu, inovácie a konkurencieschopnosti, ktoré konkrétne súvisia s energetickou úniou a ktoré sa majú dosiahnuť od dnes až do roku 2030, aby boli ľahko merateľné a vhodné na účely podpory implementácie cieľových hodnôt v ostatných rozmeroch integrovaného národného energetického a klimatického plánu. Podporiť takéto ciele konkrétnymi a primeranými politikami a opatreniami vrátane tých, ktoré sa majú vypracovať v spolupráci s inými členskými štátmi, ako je napríklad strategický plán pre energetické technológie.

5. Pokračovať v regionálnej spolupráci na národnom energetickom a klimatickom pláne v kontexte skupiny na vysokej úrovni pre plynárenskú konektivitu v strednej a juhovýchodnej Európe (CESEC). Toto úsilie by sa mohlo zamerať najmä na otázky, ako je ďalšia integrácia na vnútornom trhu s energiou, posúdenie primeranosti sústavy, spravodlivý prechod, dekarbonizácia a využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Preskúmať cezhraničný potenciál a makroregionálne aspekty koordinovanej energetickej a klimatickej politiky, najmä v Jadranskom mori, s cieľom znížiť uhlíkovú stopu regiónu a zaviesť ekosystémový prístup.

6. Rozšíriť jeho analýzu investičných nákladov a zdrojov vrátane primeraného financovania na celoštátnej, regionálnej a únijnej úrovni, ktorá bola poskytnutá pre niektoré opatrenia týkajúce sa dopravy a energetickej efektívnosti, o všeobecný prehľad investičných potrieb na modernizáciu hospodárstva dosiahnutím jeho energetických a klimatických cieľov. Zvážiť ako zdroj financovania aj nákladovo efektívne prevody na iné členské štáty podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/842 ([9]).

7. Vytvoriť zoznam všetkých energetických dotácií, najmä vrátane dotácií na fosílne palivá, a prijatých opatrení, ako aj plánov na ich postupné ukončenie.

([7]) SWD(2019) 224.

([8]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82).

([9]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/842 z 30. mája 2018 o záväznom ročnom znižovaní emisií skleníkových plynov členskými štátmi v rokoch 2021 až 2030, ktorým sa prispieva k opatreniam v oblasti klímy zameraným na splnenie záväzkov podľa Parížskej dohody, a o zmene nariadenia (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 156, 19.6.2018, s. 26).

8. Doplniť analýzu interakcií s politikou v oblasti kvality ovzdušia a emisií do ovzdušia o viac kvantitatívnych informácií aspoň vrátane požadovaných informácií o predpokladaných emisiách látok znečisťujúcich ovzdušie v rámci plánovaných politík a opatrení.

9. Lepšie integrovať aspekty spravodlivého a férového prechodu, a to najmä poskytnutím podrobnejších informácií o vplyvoch plánovaných zámerov, ako aj politík a opatrení na sociálnu oblasť, zamestnanosť a zručnosti. Ďalej rozvíjať koncepciu riešenia otázok energetickej chudoby a okrem iného poskytnúť posúdenie počtu a typu domácností trpiacich energetickou chudobou, aby bolo možné zhodnotiť potrebu orientačného cieľa zníženia energetickej chudoby v zmysle nariadenia (EÚ) 2018/1999.

V Bruseli 18. júna 2019

Za Komisiu

Miguel ARIAS CAÑETE

člen Komisie